

Thermometer 2019

Seksuele Gezondheid Jongeren Limburg

De Thermometer laat cijfers en trends zien in seksueel overdraagbare aandoeningen (soa) en seksualiteitsvragen van bezoekers van het Centrum voor Seksuele Gezondheid Limburg (CSG Limburg) van GGD Limburg-Noord en GGD Zuid Limburg.

CENTRUM VOOR SEKSUELE GEZONDHEID LIMBURG

Het CSG Limburg wordt door een financiële plafondregeling vanuit de overheid beperkt in het jaarlijks aantal consulten (maximaal 8000; met een verdeelsleutel sinds 2013 van 2000 consulten voor GGD Limburg-Noord en 6000 consulten voor GGD Zuid-Limburg). Hierdoor kunnen enkel groepen met een hoog risico op soa of seksualiteitsproblemen bij het CSG Limburg terecht. Jongeren onder de 25 jaar vormen zo'n hoog risicogroep. Deze Thermometer zal dan ook specifiek ingaan op cijfers over deze doelgroep.

■ Limburg-Noord ■ Zuid Limburg ■ Limburg totaal

CONSULTEN CSG LIMBURG

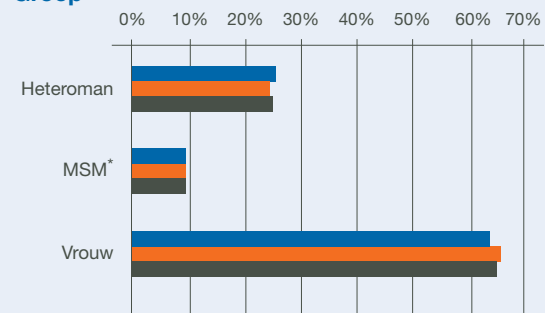
4574 consulten

jongeren < 25 jaar

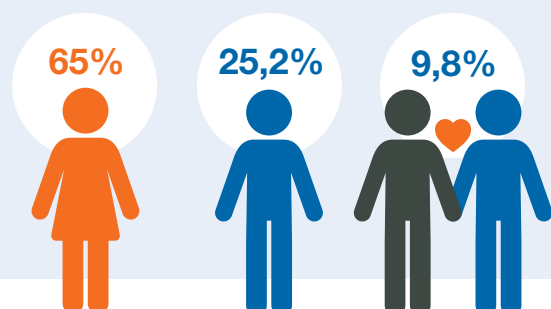
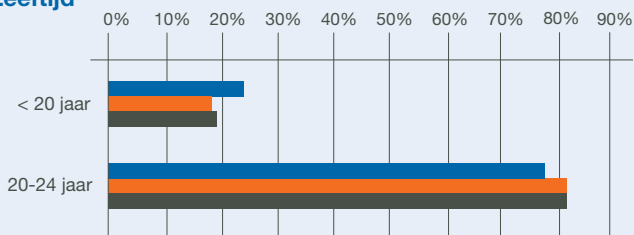
57,4% van totaal

In 2019 hebben bij het CSG Limburg 4574 consulten plaatsgevonden met jongeren onder de 25 jaar. Van deze jongeren is één op de vijf onder de 20 jaar oud. Over het algemeen bezoeken voornamelijk jonge vrouwen (65,0%) het CSG Limburg, gevolgd door heteromannen (25,2%). In 2019 is het aantal MSM-bezoekers met 16,7% (N=63) gestegen tot 9,8%. Deze toename onder MSM-bezoekers is waarschijnlijk een gevolg van de PrEP-verstrekking die in 2018 is opgestart en halverwege 2019 landelijk beleid is geworden.

Groep

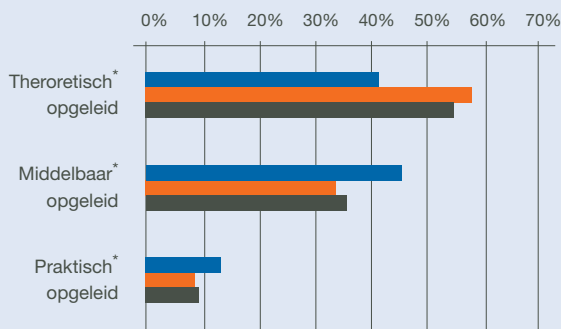

Leeftijd

* CSG Limburg: Onderdeel van de [GGD Limburg-Noord](#) en de [GGD Zuid Limburg](#).

Opleiding

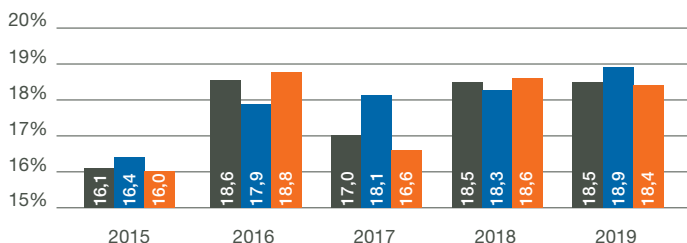
De cijfers laten daarnaast zien dat het CSG Limburg vooral door theoretisch opgeleiden wordt bezocht. Dit is opmerkelijk aangezien er veel outreachend werk wordt verricht om praktisch opgeleiden te bereiken. Praktisch opgeleiden lopen namelijk meer risico op het gebied van seksuele gezondheid.

Tussen de regio's, Limburg-Noord en Zuid-Limburg, zijn ook verschillen te zien wat betreft verdeling van de bezoekers naar opleidingsniveau. In Zuid-Limburg komen naar verhouding meer theoretisch opgeleide bezoekers naar het CSG Limburg dan in Limburg-Noord. Een verklaring hiervoor kan zijn dat in Zuid-Limburg meer theoretisch opgeleide jongeren wonen door de hogescholen en universiteit die daar zijn gevestigd.

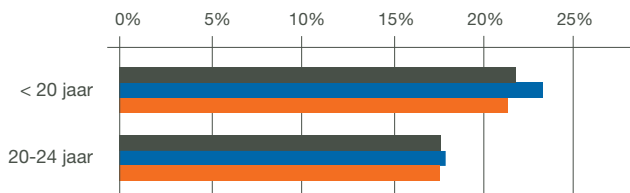
SOA-VINDPERCENTAGE

Het soa-vindpercentage is het percentage consulten waarbij minimaal één soa van de vijf belangrijkste soa voor de volksgezondheid wordt gevonden (chlamydia, gonorrhoe, syfilis, HIV en hepatitis B).

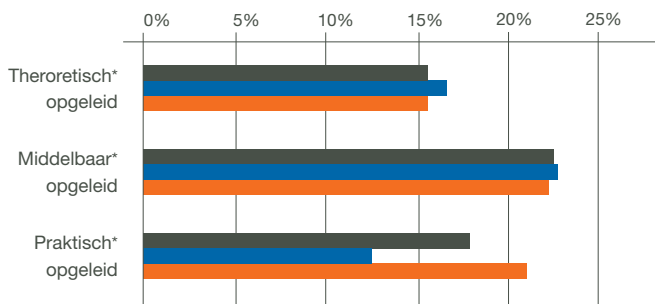
Soa-vindpercentages onder jongeren (< 25 jaar)

Soa-vindpercentages per leeftijdscategorie in 2019

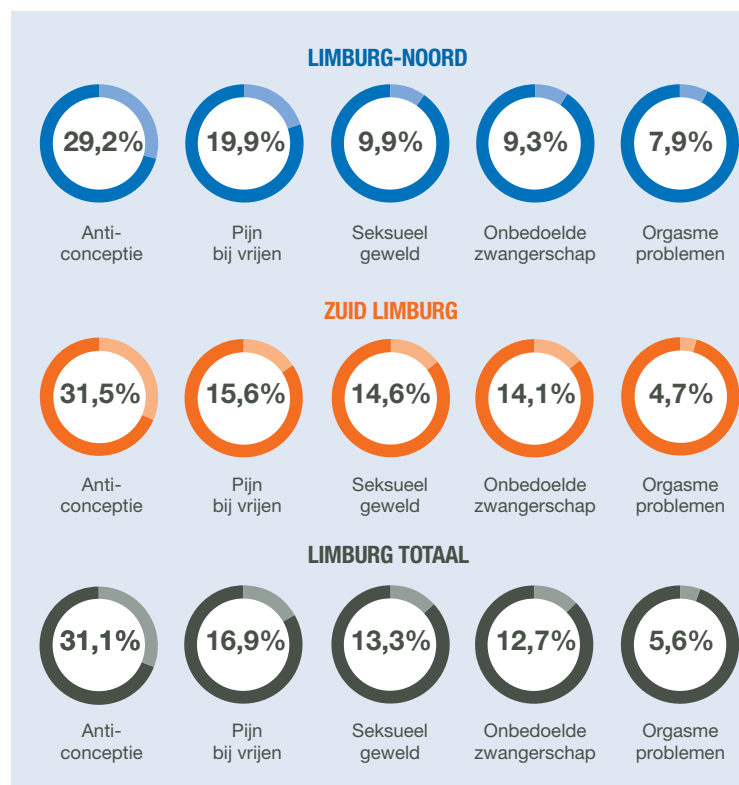
Soa-vindpercentages per opleidingsniveau in 2019

SENSE

Naast het laten testen op soa kunnen jongeren onder de 25 jaar ook bij het CSG Limburg terecht voor Sense-vragen. Hoewel de frequentie van de vragen per jaar schommelt, is de top 5 van meest besproken Sense-thema's de afgelopen jaren gelijk gebleven. Thema's als anticonceptie, seksueel geweld en zwangerschap blijven in beide regio's belangrijk voor jongeren onder de 25 jaar. Op deze thema's zal dan ook de komende jaren de focus blijven liggen qua voorlichting en preventie.

Meest besproken Sense-thema's per regio:

SOA TOP 5

Het soa-vindpercentage in 2019 is gelijk gebleven ten opzichte van 2018. Chlamydia is al jaren de meest voorkomende soa onder jongeren gevolgd door gonorrhoe. Onder jongeren tot 20 jaar en onder praktisch- en middelbaar opgeleiden wordt het hoogste soa-vindpercentage gevonden. Met name onder jongeren die enkel het basisonderwijs hebben gevolgd en onder jongeren op het MBO (niveau 1 t/m 4) is het soa-vindpercentage het hoogst.

SOA-VINDPERCENTAGE IN LIMBURG

Chlamydia	15,4%
Gonorrhoe	2,0%
Syfilis	0,1%
HIV	0,1%
Hepatitis B	0,0%

* MSM = mannen die seks hebben met mannen.

* Theoretisch opgeleid = HBO/WO - Middelbaar opgeleid = MBO 2-4/havo/vwo - Praktisch opgeleid = geen opleiding/po/lbo/mavo/vmbo/mbo 1.

* De categorisering van de opleidingen is gebaseerd op de indeling die landelijk door het RIVM wordt gehanteerd.

PrEP

Sinds april 2018 zijn er extra spreekuren geopend voor MSM om PrEP te bespreken en eventueel op te starten. Het CSG Limburg is in september 2019 gestart met het zelf verstrekken van PrEP-medicatie volgens de landelijke PrEP-regeling.

Op basis van deze regeling kunnen GGD'en de HIV-preventie-pil voor een bedrag van €7,50 aanbieden aan MSM met een verhoogd risico op HIV.

LIMBURG-NOORD

ZUID LIMBURG

ONGEPLANDE ZWANGERSCHAP

Ervaring met zwangerschap

Uit het onderzoek 'Seks onder je 25e' blijkt dat in Limburg:

- 3,6% van de jongeren < 25 jaar ervaring heeft met zwangerschap
- 3,1% van de zwangerschappen was ongepland
- 1,9% van de zwangerschappen was ongewenst

FIOM keuzehulpgesprekken

Vrouwen van alle leeftijden die ongepland zwanger zijn kunnen bij het CSG Limburg terecht voor FIOM keuzehulpgesprekken. Tijdens deze gesprekken worden vrouwen begeleid in het nemen van een weloverwogen besluit over de zwangerschap (zelf opvoeden, adoptie of abortus). Ieder jaar stijgt het aantal FIOM keuzehulpgesprekken.

4 vrouwen zwangerschap uitgedragen

2 vrouwen abortus

1 vrouw miskraam

1 vrouw keuze onbekend

NU NIET ZWANGER (NNZ)

Sinds januari 2019 is in Zuid-Limburg het project 'Nu Niet Zwanger' (NNZ) gestart. Dit programma ondersteunt kwetsbare mensen bij het maken van een bewuste keuze over het moment van hun kindwens/zwangerschap zodat zij niet onbedoeld en tegen hun wil in zwanger raken.

Factsheet 'Nu Niet Zwanger Zuid-Limburg'

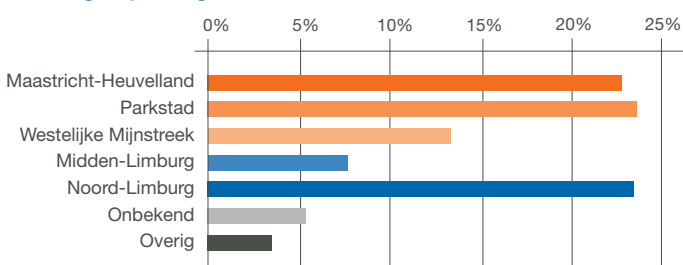
GGD Limburg-Noord is op 1 april 2020 gestart met het project Nu Niet Zwanger en is momenteel bezig met het opzetten van het somatische en psychosociale netwerk in de regio.

* In deze Thermometer worden enkel gegevens gerapporteerd van casussen waarbij NNZ-verpleegkundige begeleiding hebben geboden. Van de casussen die door getrainde aandachtfunctionarissen bij regionale ketenpartners werden behandeld zijn minder gegevens beschikbaar.

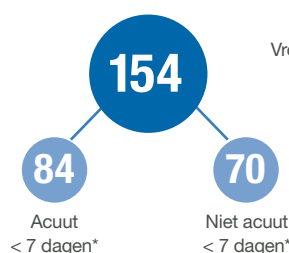
CENTRUM VOOR SEKSUEEL GEWELD

Het Centrum voor Seksuele Gezondheid Limburg werkt samen met het Centrum voor Seksueel Geweld Limburg. Hier wordt professionele hulp geboden aan iedereen die een ongewenste seksuele ervaring heeft.

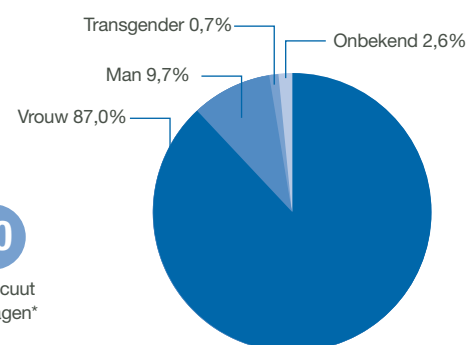
Meldingen per regio

Totaal aantal aanmeldingen in 2019

Geslacht

* Bij een aanmelding binnen 7 dagen na het ongewenste seksuele contact is de kans op psychisch herstel, het voorkomen van zwangerschap en geslachtsziekten en het veiligstellen van sporen het grootst.

SEKSUELE EN RELATIONELE FORMING

Structurele seksuele en relationele vorming

Het CSG Limburg streeft naar structurele seksuele en relationele vorming voor alle jongeren in de regio. Dit wordt bewerkstelligd door docenten en begeleiders van jongeren te trainen in het geven van seksuele vorming. De meest kwetsbare doelgroepen worden rechtstreeks door verpleegkundigen van het CSG Limburg voorlicht.

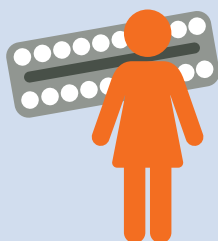
BEVINDINGEN

Met name theoretisch opgeleide jongeren tussen de 20 en 24 jaar oud bezoeken het CSG Limburg, terwijl onder praktisch- en middelbaar opgeleide jongeren tot 20 jaar het soa-vindpercentage het hoogst is. Ondanks extra inspanningen blijft het moeilijk om juist deze groep jongeren te bereiken.

MSM jongeren in de regio tonen grote interesse in de HIV-preventiepill PrEP. Waarschijnlijk is mede als gevolg daarvan het aantal MSM-bezoekers onder de 25 jaar in 2019 toegenomen. Bijna alle jongeren die een startconsult hebben gehad zijn ook daadwerkelijk gestart met PrEP.

Uit de cijfers van Sense, het programma NNZ en Seks onder je 25e blijkt dat anticonceptie en onbedoelde zwangerschap belangrijke thema's zijn waarover jongeren meer kennis en vaardigheden dienen te verkrijgen.

SPEERPUNTEN

Theoretisch opgeleiden weten het CSG Limburg beter te vinden en maken meer gebruik van de beschikbare dienstverlening. De focus blijft om meer praktisch- en middelbaar opgeleiden te bereiken. Hiervoor is het belangrijk om de bekendheid van het CSG Limburg onder deze doelgroep te vergroten. In nauwe samenwerking met scholen en jongerenorganisaties zal nader worden verkend welke belemmeringen jongeren tot 20 jaar oud ervaren t.a.v. het gebruik van de dienstverlening van het CSG Limburg. Vervolgens kan hier beter op worden ingespeeld.

Gezien de ernst van het virus en de impact van HIV op het dagelijks leven is het zeer belangrijk om (jonge) MSM met een verhoogd risico op HIV te bereiken en hen bekend te maken met PrEP als preventiemiddel.

Het is belangrijk om tijdens preventie-activiteiten nadrukkelijk aandacht te besteden aan deze thema's. Een onbedoelde zwangerschap heeft een grote impact. Het programma NNZ is het afgelopen jaar in Zuid-Limburg succesvol gebleken, ook onder vrouwen onder de 25 jaar. Programma's als NNZ werken echter aan de achterkant als vangnet maar de prioriteit dient te liggen bij preventie, het voorlichten over seksualiteit en anticonceptie.

In 2019:

- 32 voorlichtingen aan jongeren (bijvoorbeeld in leefgroepen)
- 2x per jaar voorlichtingen aan jongeren op het MBO niveau 1 en 2
- 2x per jaar trainingen aan medewerkers van AZC's
- Trainingen seksuele vorming aan docenten:
 - GGD Limburg-Noord (vanaf 2005): 90 PO/SO - 14 VO/VSO - 5 MBO
 - GGD Zuid Limburg (vanaf 2014): 79 PO/SO - 33 VO/VSO - 10 MBO

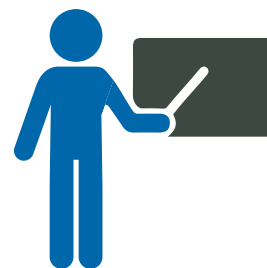
Stimuleringsregeling

'Gezonde Relaties en Seksualiteit'

In 2019 is landelijk de stimuleringsregeling 'Gezonde Relaties en Seksualiteit' gestart. Scholen die hiervan gebruik maken krijgen een geldbedrag dat ze compleet aan seksuele en relationele vorming mogen besteden. Daarnaast krijgen zij begeleiding van een Gezonde Schooladviseur op het thema relaties en seksualiteit. Onderstaande tabel laat het aantal aanmeldingen in de eerste twee rondes zien.

Aantal aangemelde scholen:

	PO	VO	SO	VSO
GGD Limburg-Noord	9	9	1	2
GGD Zuid Limburg	4	7	1	3

COLOFON

De Thermometer 2019 is een uitgave van het Centrum voor Seksuele Gezondheid Limburg van GGD Limburg-Noord en GGD Zuid Limburg. Overname van gegevens is toegestaan, mits voorzien van bronvermelding.

Auteur
Kiki op den Camp

Vormgeving
Margret Reijnders | Creatieve Communicatie

Contact
Mieke Steenbakkers
Unithoofd Centrum voor Seksuele Gezondheid Limburg
T 088 880 5070 (secretariaat)
GGD Zuid Limburg
Postbus 33, 6400 AA Heerlen

www.ggdlimburgnoord.nl
www.ggdzl.nl

